

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ჯუბო ტურაშვილი

ვალაუვალობის წარმოების თავისებურებები ევროკავშირის
რეგულაციების მიხედვით და შედარებითი კვლევა ვალაუვალობის ქართულ
სამართალთან

სამეცნიერო ხელმძღვანელი

სამართლის დოქტორი, პროფესორი - როინ მიგრიაული

სამართლის დოქტორის აკადემიური ხარისხის

მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ავტორეფერატი

თბილისი, 0141, საქართველო

2022

სამეცნიერო ნაშრომი შესრულებულია კავკასიის
საერთაშორისო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტზე

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

როინ მიგრიაული

სამართლის დოქტორი, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის
აფილირებული პროფესორი

ოფიციალური რეცენზენტები:

1. ვალერი ხრუსტალი

სამართლის დოქტორი, გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორი

2. დავით დოლიძე

სამართლის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

დისერტაციის დაცვა შედგება 2022 წლის 28 ივლისს 16:00 საათზე, კავკასიის
საერთაშორისო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს
სხდომაზე.

მისამართი: საქართველო, თბილისი, ჩარგლის ქუჩა N73, 0141;

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პირველი კორპუსი, 305 - ე აუდიტორია.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის
ბიბლიოთეკაში.

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი:

ალექსანდრე გიორგაძე

სამართლის დოქტორი,

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

ვალაუვალობის სამართალი ერთ-ერთი ყველაზე ფუნდამენტურად მნიშვნელოვანი, თუმცა განვითარების არცთუ ისე მაღალ საფეხურზე მყოფი სამართლის დარგია. მოგეხსენებათ ვალაუვალობის სამართლის დანიშნულება მეწარმე სუბიექტების ვალაუვალობის, ან/და მოსალოდნელი ვალაუვალობის საკითხების დარეგულირება გახლავთ. ვალაუვალობის ევროპული რეგულაცია წარმოადგენს სახელმძღვანელოს ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოებისთვის, რომელიც ძალაში 2002, ხოლო ვალაუვალობის განახლებული რეგულაცია 2017 წელს შევიდა.

ამ პერიოდის განმავლობაში ევროკავშირში შეიქმნა არაერთი პრაქტიკული შემთხვევა, რომელსაც პასუხი მხოლოდ ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლომ გასცა. მიუხედავად იმისა, რომ ევროკავშირის პირველი რეგულაცია მრავლისმომცველი სამართლებრივი ნორმების შემცველი გახლდათ, ბოლომდე ვერ მოიცვა და ვერ ამოწურა ევროკავშირში არსებული მოვალე საზოგადოებების არაკეთილსინდისიერი ქმედებები და საბოლოოდ, საჭირო გახდა განახლებული რეგულაციის მიღება პრევენციული ღონისძიებების გათვალისწინებით.

წინამდებარე ნაშრომი წარმოადგენს ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის ფუნდამენტური საკითხების (მათ შორის პრობლემური საკითხების) ანალიზს, რომელიც იძლევა შესაძლებლობას, წარმოჩინდეს ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის პრობლემები, იდენტიფიცირდეს მათი გადაჭრის გზები, პარალელი გავავლოთ ვალაუვალობის ქართულ სამართალთან, წარმოვაჩინოთ თეორიული დაშვებები ვალაუვალობის ქართული სამართლისთვის და იდენტიფიცირდეს თეორიული დაშვებების პრაქტიკული ადაპტირების გზები, რაც წინამდებარე ნაშრომს უფრო აქტუალურს ხდის.

უნდა აღინიშნოს, რომ დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში მიღებულია ვალაუვალობის სამართლის სამი კანონი - 1996 წლის კანონი „გაკოტრების საქმეთა წარმოების შესახებ“, 2007 წლის კანონი „გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების შესახებ“ და სულ ახლახანს ძალაში შესული, 2020 წლის „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონი. მნიშვნელოვანია, რომ ქვეყანაში მოქმედებდეს ვალაუვალობის ეფექტიანი და დღევანდელ მოცემულობას მორგებული კანონმდებლობა, ვინაიდან საბაზრო ეკონომიკა მოითხოვს, როგორც ბაზარზე შესვლის მოწესრიგებულობას სამეწარმეო საქმიანობის დაწყების მიზნით, ასევე, ბაზრიდან გასვლის სტრატეგიას, სამეწარმეო საქმიანობის დასასრულებად. სწორედ აღნიშნული განაპირობებს საქართველოს საერთაშორისო პარტნიორების დაინტერესებას, საინვესტიციო გარემოს გაჯანსაღებას და ინვესტიციების მოძიებას, რაც თავის მხრივ უზრუნველყოფს ქვეყნის ეკონომიკის გაჯანსაღებას.

მსგავსად ვალაუვალობის 2000 წლის ევროპული რეგულაციისა, 2007 წლის გადახდისუუნარობის კანონმა არაერთი ცვლილება განიცა. საბოლოოდ, წარმოჩინდა, რომ მოქმედ კანონმდებლობაში შეტანილი ცვლილებების მიუხედავად, გარდაუვალი იყო ძირეული ცვლილებები მოქნილი და მოვალის რეაბილიტაციის უპირატესობის მიზნით სამართლებრივი ნორმების შესაქმნელად.

2020 წელს ძალაში შევიდა „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონი. ეს უკანასკნელი დასტურია იმისა, რომ ვალაუვალობა, როგორც სამართლის დარგი, აგრძელებს განვითარებასა და პროგრესული სამართლებრივი ნორმების შექმნას. შესაბამისად, წინამდებარე ნაშრომში წარმოდგენილი, ევროპული რეგულაციით გათვალისწინებული პრობლემური საკითხები, შესაძლებელია, რომ სიღრმისეული მოკვლევის შემდგომ, შეძლებისდაგვარად ადაპტირდეს

განახლებულ კანონში. ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციით გათვალისწინებული დაშვებების ქართულ სამართლებრივ ნორმებში იმპლემენტაციის შესაძლებლობა კი წარმოდგენილი ნაშრომის დანიშნულების ამაღლებას ემსახურება.

კვლევის ძირითადი მიზანია წარმოჩინდეს მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილის“ მნიშვნელობა და დანიშნულება. განვიხილოთ მეწარმე სუბიექტების მიგრაციის პრობლემები ევროკავშირში. წარმოჩინდეს მეწარმე სუბიექტების მიგრაციის შესაძლებლობა ვალაუვალობის წარმოების მიზნით საქართველოში და ასევე განვიხილოთ ვალაუვალობის მეორადი წარმოების პრობლემური საკითხები.

კვლევის საგანი: მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილი“, მისი მიგრაცია და ვალაუვალობის მეორადი წარმოება.

კვლევის ობიექტი: ვალაუვალობის 2000 და 2015 წლის ევროპული რეგულაციები.

კვლევის სამეცნიერო სიახლე: „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი იძლევა მეწარმე სუბიექტების რედომიცილების, ესე იგი მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართის ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში გადატანის შესაძლებლობას სამეწარმეო საქმიანობის გაგრძელების მიზნით. კვლევის ნაწილში განხილულია მოვალე საზოგადოების რეგისტრირებული მისამართის ცვლილების, იგივე მიგრაციის შესაძლებლობა, არა სამეწარმეო საქმიანობის გასაგრძელებლად, არამედ მის დასასრულებლად, რაც ვალაუვალობის ქართული სამართლისთვის სიახლეს, ხოლო ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციისთვის უკვე კარგად შესწავლილ ფენომენს წარმოადგენს. უნდა აღინიშნოს, რომ ვალაუვალობის ქართულ სამართლებრივ სივრცეში პირველად მოხდა ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის იმ თავისებურებების განხილვა, რომელიც წინამდებარე ნაშრომშია წარმოდგენილი.

„არსებითი ინტერესების ადგილს“ არ იცნობს ვალაუვალობის ქართული სამართალი, ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციისთვის კი ამოსავალ წერტილს წარმოადგენს. აღნიშნული მხოლოდ გაკვრით არის ნახსენები ვალაუვალობის 2020 წლის განახლებულ კანონში ისიც ინგლისურიდან პირდაპირ გადმოქართულებული თარგმანით (მთავარი ინტერესების ცენტრი).

კვლევის ეტაპზე დეტალურად განხილულია „არსებითი ინტერესების ადგილის“ დანიშნულება და მისი ჯეროვანი ქართული შესატყვისის მოძებნის კრიტერიუმები. მნიშვნელოვანია, რომ მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილის“ შესახებ ჯერ კიდევ კოლოქვიუმი #1 - ის ეტაპზე ვსაუბრობდი, რაც დაახლოებით ორი წლით წინ უსწრებს განახლებული კანონის მიღებას, აღნიშნული კი, თავის მხრივ, დასტურია იმისა, რომ წარმოდგენილი საკითხის აქტუალობის შესახებ ჯერ კიდევ სამართლებრივი ნორმების განახლებამდე ვმსჯელობდი.

ნაშრომის თეორიული და პრაქტიკული მნიშვნელობა: წინამდებარე ნაშრომში წარმოდგენილია ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის ის ფუნდამენტური საკითხები, რომელზეც ფაქტიურად დგას ვალაუვალობის ევროპული სამართალი. ნაშრომში განხილულია ის თეორიული დაშვებები, რომელთა ქართულ სამართლებრივ სივრცეში ადაპტირება თეორიულად და პრაქტიკულად შესაძლებელია და არ წარმოადგენს დიდ სირთულეს დარგში მოღვაწე სპეციალისტებისთვის. ნაშრომში წარმოდგენილი საკითხების პრაქტიკაში ასახვა განავითარებს ვალაუვალობის ქართულ სამართალს, რომლითაც კიდევ უფრო მივუახლოვდებით ევროკავშირის ჰარმონიზებულ სამართლებრივ სივრცეს.

ვალაუვალობა, როგორც დარგი, კვლავ რჩება სამართლის განვითარებად დარგად. სამართალი, თავის მხრივ, ცოცხალი ელემენტებისგან შემდგარი და მუდმივად განვითარებადი სისტემაა და შესაბამისად, ვითარდება და იხვეწება ვალაუვალობის სამართლებრივი ნორმებიც. აღსანიშნავია, რომ

ცვლილებები, რომლებიც ხორციელდება ვალაუვალობის ქართულ სამართალში, ძირითადად განაპირობა ეპოქათა ცვლილებამ და შედეგად მიღებულ იქნა კონსესუსუნარიანი სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც შეესაბამება დღევანდელ რეალობას, თუმცა სამართლებრივი ნორმების პრაქტიკაში ადაპტირება, კვლავ წარმოშობს უამრავ პასუხგაუცემელ კითხვას და გადაუჭრელ პრობლემას. შესაბამისად, ცალსახად მნიშვნელოვანია, სამართლებრივი ნორმების ხარვეზების შევსება, როგორც ვალაუვალობის დარგის გასავითარებლად, ასევე წარმოშობილი პრობლემების გადასაჭრელად.

მნიშვნელოვანია, რომ ვალაუვალობის ევროპული რეგულაცია, რადიკალურად განსხვავდება ვალაუვალობის ქართული სამართლებრივი ნორმებისგან. ევროკავშირის სამართლებრივ ნორმათა სისტემა მრავალფეროვანი და პრევენციული ხასიათისაა. ორიენტირებულია, როგორც მოვალის, ასევე კრედიტორის ინტერესთა დაცვაზე, როგორც ძირითად, ასევე მეორადი ვალაუვალობის წარმოების პროცესში.

ამასთან, არსებობს უამრავი საკითხი, რომელსაც არ იცნობს ვალაუვალობის ქართული სამართალი, განსხვავებით ევროკავშირისა და იმ შემთხვევაში, თუ საქართველო უზრუნველყოფს გარკვეულ ევროპულ სამართლებრივ ნორმათა ქართულ ნორმებში იმპლემენტაციას, ხელს შეუწყობთ ვალაუვალობის დარგობრივად განვითარებას, რაც, თავის მხრივ, პირდაპირ ასახვას ჰპოვებს ვალაუვალობის წარმოების პროცესის განვითარების თითოეულ ეტაპზე საქართველოში.

კვლევის მეთოდები: კვლევის ეტაპზე გამოყენებულ იქნა **ისტორიული მეთოდი** - ვინაიდან იმისათვის, რომ შემდგომში უზრუნველყო საკვლევი თემის დეტალური ანალიზი, აუცილებელია მისი წარმომავლობის და შემდგომში, მისი განვითარების განმაპირობებელი ფაქტორების ცოდნა.

ფორმალურ - იურიდიული მეთოდი - როგორც ბატონმა მინდია უგრეხელიძემ აღნიშნა, „სამართალი შეისწავლება საკუთრივ სამართლებრივ

კანონზომიერებათა იმედად“, შესაბამისად ფორმალურ - იურიდიული მეთოდი წარმოადგენს ქვაკუთხედს, რაზეც დგას ჩვენი სამართალი და გვერდს ვერ ავუვლით მას აკადემიურ ნაშრომზე მუშაობის პროცესში.

ტელეოლოგია, როგორც მეთოდი - ვინაიდან საკვლევია თემის ობიექტი მოიცავს სამართლებრივ ნორმათა ანალიზს და შემდგომში მათ ქართულ სამართლებრივ ნორმებთან შედარებას, გამოყენებულ იქნა ტელეოლოგია, როგორც მეთოდი, ვინაიდან სწორედ ნორმათა განმარტება წარმოადგენს ამოსავალ წერტილს, როდესაც საქმე ეხება ძველი სამართლებრივი ნორმების ახლით ჩანაცვლებას ან/და კონკრეტული სამართლებრივი ნორმის ინტერპრეტაციას. ეს უკანასკნელი უნდა განხორციელდეს არგუმენტირებული სტრუქტურით. რაინჰოლდ ციპელიუსის მიხედვით „ჯერ კიდევ ინტერპრეტაციის კლასიკურმა კრიტერიუმებმა აჩვენა, რომ ისტორიულ და სისტემურ კონტექსტებს არგუმენტაციული წონა აქვს, რადგან ისინი საკანონმდებლო საქმიანობის აზრსა და მიზანს უფრო ნათელს ხდიან“.

ამასთან, რაინჰოლდ ციპელიუსის მიხედვით „სამართლებრივი ნორმის ინტერპრეტაცია ხორციელდება იმ მოტივებზე და ფაქტებზე მსჯელობის შედეგად, რომლებიც ასაბუთებს თუ რა მნიშვნელობით უნდა იქნას გაგებული ესა თუ ის სამართლებრივი ნორმა“.

ჰერმენევტიკის მეთოდი - ჰერმენევტიკა ერთ-ერთი უძველესი, ტრადიციული და უნივერსალური თეორია ტექსტის ინტერპრეტაციისა და გაგების მიხედვით. როგორც ბატონმა მინდია უგრეხელიძემ აღნიშნა, გადამერის თეორიის თანახმად, ტექსტის აზრობრივი პროცენტი ბევრად უფრო მეტია, ვიდრე ის, რაც მის შემოქმედს ჰქონდა ჩაფიქრებული. გადამერი თვლის, რომ არ შეიძლება გავიგოთ ნაწარმოები, როგორც მხოლოდ თავისთავადი, შემოქმედებითი საქმიანობის ერთეული პროდუქტი, რადგან ხელოვნების ნებისმიერი ნიმუში კულტურული გამოცდილების მატერიალური ობიექტივაცაა. შესაბამისად,

აღნიშნული ხერხი, ჩემს მიერ გამოყენებულ იქნება, როგორც ტექსტის აზრობრივი ნაწილის უკეთ აღსაქმელად.

წინამდებარე თემაზე მუშაობის პროცესში ასევე გამოყენებულია ნარატიული, დესკრიფციული, ისტორიული და შედარებითი მეთოდები.

ლიტერატურის მიმოხილვა: სადისერტაციო ნაშრომის კვლევის ეტაპზე გამოყენებულ იქნა ის წყაროები, რომელთა განხილვა შემდგომი ანალიზის მიზნით მიზანშეწონილად მივიჩნეე. უნდა აღინიშნოს, რომ ნაშრომში წარმოდგენილია ის წყაროები, რომლებიც პირდაპირ კავშირშია კვლევის საგანთან და პირდაპირ უკავშირდება, ვალაუვალობის, როგორც ძველი, ასევე ახალი რეგულაციებით გათვალისწინებული საკითხების ანალიზს.

ნაშრომის მოცულობა და სტრუქტურა: წარმოდგენილი დისერტაცია შედგება შესავლის, სამი თავის, დასკვნისა და გამოყენებული სიისგან, რომელიც მოიცავს ას ორმოც დასახელებას.

თავი პირველი - ეთმობა ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის ამოსავალს და ძირითადი სამართლებრივი მექანიზმების განმსაზღვრელს - მოვალე საზოგადოების “არსებით ინტერესების ადგილს“. აღნიშნული ტერმინი წარმოადგენს ინგლისურიდან გადმოქართულებულ ჩემეულ ვერსიას. კვლევის ეტაპზე გამოიკვეთა, რომ ვალაუვალობის ევროპულ რეგულაციაში არსებული ჩანაწერი “centre of main interest” - გულისხმობს მოვალე საზოგადოების ძირითადი ეკონომიკური აქტივობის ადგილს, სადაც იგი რეგულარულად ახორციელებს საკუთარ ეკონომიკურ აქტივობას და აღნიშნული აღიარებულია მესამე პირების მიერ. ამავდროულად, უნდა აღინიშნოს, რომ ვალაუვალობის განახლებული ქართული კანონი („რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“) რამდენიმე წლის განმავლობაში მუშავდებოდა შესაბამისი სამუშაო ჯგუფების მიერ, საბოლოოდ ძალაში 2021 წლის აპრილში შევიდა და აღნიშნული დოკუმენტი, შეიცავს მცირე

ინფორმაციას „არსებითი ინტერესების ადგილის“ შესახებ, თუმცა გვხვდება უცხოენიდან პირდაპირი თარგმანით.

თავი მეორე - წინამდებარე თავი ეთმობა ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციისთვის კარგად ნაცნობ, თუმცა დღემდე პრობლემურ საკითხს, რომელსაც მოვალე საზოგადოების მიგრაცია, იგივე მოვალე მეწარმე სუბიექტის რედომიცილება ჰქვია. მნიშვნელოვანია, რომ აღნიშნული საკითხი გულისხმობს, მოვალე საზოგადოების მიერ, მისი „არსებითი ინტერესების ადგილის“ ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში გადატანას. არსებულ მექანიზმს მიმართავდნენ მოვალე საზოგადოებები მაშინ, როდესაც იმყოფებოდნენ ვალაუვალობის ან მოსალოდნელი ვალაუვალობის წინაშე და იცოდნენ, რომ იმ სახელმწიფოში, სადაც ამჟამად იმყოფებოდა მათი „არსებითი ინტერესების ადგილი“, შედარებით ხისტი მიდგომა იქნებოდა მოვალე საზოგადოების მიმართ და უპირატესობა კრედიტორთა ინტერესების დაკმაყოფილებას მიენიჭებოდა. შესაბამისად, მოვალე საზოგადოება ცდილობდა, ეპოვნა ისეთი სამართლებრივი სივრცე, სადაც შეძლებისდაგვარად მეტი სარგებელი იქნებოდა მას, როგორც ვალაუვალს ან მოსალოდნელი ვალაუვალობის წინაშე მყოფ საზოგადოებას.

გარდა იმისა, რომ მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილის“ მიგრაცია ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის პრობლემურ საკითხს წარმოადგენს და შეიძლება მისი სიღრმისეული ანალიზი, მეორე თავში ასევე განხილულია ის შესაძლებლობა, რომელსაც გვაძლევს ქართული სამართლებრივი სივრცე. კერძოდ, „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი იცნობს მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართლის ცვლილებას (რედომიცილება). კონკრეტული ჩანაწერი შინაარსობრივად მსგავსია იმ კრიტერიუმებისა, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს მეწარმე სუბიექტი ევროკავშირის წევრი ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში მიგრაციისას. შესაბამისად, თუ სამეწარმეო სამართალი იძლევა

შესაძლებლობას, რომ მეწარმე სუბიექტმა შეიცვალოს რეგისტრირებული მისამართი საქმიანობის გასაგრძელებლად საკუთარი სურვილისამებრ, ხომ შეიძლება იმ საკითხის სიღრმისეული თეორიული და პრაქტიკული კვლევა, რომ რეგისტრირებული მისამართის ცვლილება განპირობებული იყოს არა სამეწარმეო საქმიანობის გასაგრძელებლად, არამედ მის დასასრულებლად. ის ფაქტი, რომ აღნიშნულ იდეას აქვს არსებობის საფუძველი, დასტურდება ევროკავშირის სამართლის პრაქტიკული მაგალითებით. შესაბამისად, მეორე თავი იძლევა შესაძლებლობას, რომ დაინტერესების შემთხვევაში მეტი აქტუალურობა შეიძინოს არსებულმა მოსაზრებამ, რომელიც, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს ვალაუვალობის, როგორც დარგის კიდევ უფრო მეტ განვითარებას ქართულ სამართლებრივ სივრცეში.

თავი მესამე - წინამდებარე თავში საუბარია ვალაუვალობის მეორადი წარმოების შესახებ. მნიშვნელოვანია, რომ ვალაუვალობის ევროპული რეგულაცია იცნობს ვალაუვალობის წარმოების ორ ეტაპს. იმისათვის, რომ დაიწყოს ვალაუვალობის ძირითადი წარმოება, მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილის“ მოძიება და იდენტიფიცირება ხდება. მოგეხსენებათ, აღნიშნული წარმოდგენს მოვალე საზოგადოების კუთვნილ იმ ადგილს, საიდანაც იგი ახორციელებს საკუთარი ეკონომიკური საქმიანობის ადმინისტრირებას. რაც შეეხება ვალაუვალობის მეორად წარმოებას, მისთვის არათუ მნიშვნელოვანია მეწარმე სუბიექტის „არსებითი ინტერესების ადგილი“, პირიქით, არც განიხილება. ვალაუვალობის მეორადი წარმოების დაწყება ხდება იმ უფლებამოსილი სასამართლოს მიერ, რომლის ტერიტორიაზეც მოვალე საზოგადოება ფლობს გარკვეულ ქონებას. დისერტაციის მეორე თავში წარმოდგენილი მსჯელობა გარკვეულწილად ცნობილია ვალაუვალობის ქართული სამართლისთვისაც (განცალკევებული წარმოება), რომლის შესახებ დეტალური ანალიზია წარმოდგენილი.

ნაშრომის ძირითადი შინაარსი

თავი I. ევროპული ვალაუვალობის პრინციპები (ქვეთავები: 1.1. არსებითი ინტერესების ადგილის ცნება და არსი. 1.2. ევროპული რეგულაციის დაშვებები და მათი პრაქტიკული დანიშნულება. 1.3. რეგისტრაციის მისამართი VS არსებითი ინტერესების ადგილი. 1.4. ვალაუვალობის წარმოება და იურისდიქცია. 1.5. ვალაუვალობის წარმოებების შერწყმა)

ნაშრომის აღნიშნულ თავში შესწავლილია “არსებითი ინტერესების ადგილის” რაობა. აღნიშნული საკითხი ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის ფუნდამენტურ პრინციპს წარმოადგენს და შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, რომ მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესის ადგილთან დაკავშირებული საკითხები ნათლად იქნას წარმოჩენილი. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის ძირითადი ნაწილი და ზოგადად ევროპული ვალაუვალობის სამართალი, მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილის ირგვლივ ტრიალებს და აპელირებს მის დანიშნულებასა და მნიშვნელობაზე, როგორც თეორიული დაშვების, ასევე პრაქტიკულ გამოყენების თვალსაზრისით.

ევროპული ვალაუვალობის 2000 წლის რეგულაცია არ შეიცავდა კონკრეტულ ნორმას, რომელიც ზედმიწევნით გადმოსცემდა არსებითი ინტერესების ადგილის რაობას, თუმცა შეიცავდა დათქმას აღნიშნულის შესახებ, ეს უკანასკნელი კი, საბოლოოდ, კონკრეტული სამართლებრივი ნორმის სახით ჩამოყალიბდა 2015 წლის განახლებულ რეგულაციაში.

როდესაც ევროკავშირის წევრი, რომელიმე ქვეყნის სასამართლო, იმ ფაქტობრივი გარემოებების წინაშე დგას, რომ უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება ვალაუვალობის წარმოების დაწყების შესახებ თუ არა, პირველი შეკითხვა, რომელიც ჩნდება, არის მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილის არსებობა და შესაბამისად მისი ადგილმდებარეობა.

როდესაც საუბარია მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილის „მდებარეობაზე“, თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ იგი მოიცავს, როგორც გეოგრაფიულ, ასევე ეკონომიკურ მდებარეობას და მათ ურთიერთდამოკიდებულებას.

მეწარმე სუბიექტის არსებითი ინტერესების ადგილის დადგენის კრიტერიუმებთან დაკავშირებით უნდა ითქვას, რომ ვალაუვალობის 2000 წლის ევროპული რეგულაცია, შეიცავს ვარაუდს, რომლის მიხედვით, მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილი მდებარეობს იქ, სადაც მოვალე საზოგადოების რეგისტრირებული მისამართია. აღნიშნული ჩანაწერი წარმოადგენს პრეზუმფციას, რომლის დადგენის მიზანი პირველადი ვალაუვალობის წარმოებისთვის საჭირო ღონისძიებების განსაზღვრაა. გამომდინარე იქიდან, რომ ევროკავშირი წარმოადგენს ერთიან ჰარმონიზებულ სივრცეს, რომელშიც წევრ სახელმწიფოში რეგისტრირებული იურიდიული პირები, უფლებამოსილი არიან თავისუფლად გადაადგილდნენ და აწარმოონ ეკონომიკური საქმიანობა მათთვის სასურველ ნებისმიერ სახელმწიფოში, მრავალი კითხვა იბადება, როგორც მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართის, ასევე მის შესაძლო ცვლილებასთან დაკავშირებით.

თუმცა, აქვე ჩნდება კითხვა, შესაძლებელია, თუ არა, რომ მოვალე საზოგადოების რეგისტრირებული მისამართი და მისი არსებითი ინტერესების ადგილი მდებარეობდეს ერთსა და იმავე ადგილას, ანუ მათი ადგილმდებარეობა ერთმანეთს ემთხვეოდეს და მოვალე საზოგადოების რეგისტრირებული მისამართი აკმაყოფილებდეს იმ კრიტერიუმებს, რომელიც აუცილებელია მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილის განსაზღვრელად?

ბუნებრივია, რომ მოვალე საზოგადოების რეგისტრირებული მისამართი, შესაძლებელია და ობიექტურია, რომ აღქმულ იყოს მეწარმე სუბიექტის ძირითადი აქტივობის ადგილად, თუმცა, სამართლებრივი

პრაქტიკა შედარებით განსხვავებულ სურათს იძლევა და ამბობს, რომ ის თეორიული დაშვება, რომლის მიხედვით მოვალე საზოგადოების რეგისტრირებული მისამართი და მისი არსებითი ინტერესების ადგილი ერთსა და იმავე ადგილას მდებარეობს, შესაძლოა იყოს არასწორი ან სადავო.

ევროპული ვალაუვალობის რეგულაციისა და შესაბამისად, ევროკავშირში არსებული პრეცედენტების მიხედვით, როდესაც საუბარია მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესები ადგილის განსაზღვრასა და მის რაობაზე, მნიშვნელოვანია მოვალე საზოგადოების ის ეკონომიკური, ფინანსური აქტივობა, რომელსაც იგი ახორციელებს, რამდენად ემთხვევა მოვალე საზოგადოების რეგისტრირებულ მისამართს.

აღნიშნული საკითხი მნიშვნელოვანია იმდენად რამდენადაც, ევროკავშირი წარმოადგენს საერთო სივრცეს ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოებისთვის, რაც თავის მხრივ, წევრ სახელმწიფოში არსებულ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს, აძლევს უფლებას, თავისუფალი გადაადგილებისა და თავისუფალი ეკონომიკური აქტივობისა. შესაბამისად, შესაძლებელია, რომ მოვალე საზოგადოება, ერთი მხრივ, რეგისტრირებული იყოს ევროკავშირის წევრ ერთ სახელმწიფოში, ხოლო ეკონომიკურ აქტივობას ფლობდეს/ეწეოდეს რომელიმე სხვა წევრ ქვეყანაში.

მნიშვნელოვანია, რომ მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილი ვარაუდის დონეზე ჰქონდა განსაზღვრული ევროკავშირის 2000 წლის ვალაუვალობის რეგულაციას და შესაბამისად, გარდა სხვა ზემოაღნიშნული კრიტერიუმებისა, მნიშვნელოვანი იყო მოვალე საზოგადოების კრედიტორების როლიც, თუ როგორ იყო აღქმული მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილი მოვალე საზოგადოების კრედიტორების მიერ. მაგალითად:

„მეწარმე სუბიექტს, რომელიც დაარსებული და მოქმედია პირობითად ჰოლანდიის კანონმდებლობის შესაბამისად, შესაძლებელია, რომ ჰყავდეს

კაპიტალის 100% - იანი წილის მესაკუთრე ესპანელი ფიზიკური პირი, რომელიც მართავს საზოგადოებას, უძღვება საზოგადოების ფინანსურ სიძნელეებს, ცდილობს მოიზიდოს უცხოური ინვესტიციები და აშ.

ევროპული რეგულაცია ამბობს, რომ შესაძლებელია, რომ გამომდინარე იქიდან, რომ ესპანელი ფიზიკური პირი უძღვება ჰოლანდიის კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებულ და მოქმედ საზოგადოებას, კრედიტორების მიერ აღქმულ იყოს, რომ მოვალე საზოგადოების ეკონომიკური აქტივობის ადგილი არა ჰოლანდია, არამედ ესპანეთია, იმ მარტივი მიზეზის გამო, რომ მოვალე საზოგადოების ეკონომიკური აქტივობა იმართება და რეგულირდება ესპანეთიდან. შესაბამისად, მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილი, გარდა სხვა ზემოაღნიშნული კრიტერიუმებისა, აღიარებული უნდა იყოს მოვალე საზოგადოების კრედიტორების მიერ“.

ზემოაღნიშნული მაგალითის მიხედვით, შეიძლება, ითქვას, რომ ევროკავშირის ვალაუვალობის 2000 წლის რეგულაცია არ იძლეოდა ნათელ ინტერპრეტაციას იმასთან დაკავშირებით, თუ სად მდებარეობდა მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილი, რაც თავის მხრივ, სამართლებრივ გარემოს აყენებდა იმ პრაქტიკული სიძნელეების წინაშე, რომელსაც არსებითი ინტერესების ადგილის დაუდგენლობა ერქვა და რაც შესაბამისად, წარმოშობდა პრობლემებს ვალაუვალობის პირველადი წარმოების ეტაპზე.

ვალაუვალობის 2000 წლის ევროპული რეგულაციის ვარაუდის მიხედვით (განახლებულ რეგულაციაში ჩამოყალიბდა სამართლებრივ ნორმად) მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილი (centre of main interest) წარმოადგენს „ადგილს, სადაც/საიდანაც მოვალე საზოგადოება ახორციელებს საკუთარ ეკონომიკურ აქტივობას რეგულარულად და აღნიშნული აღიარებულია მესამე პირების მიერ“. ამავე რეგულაციის მიხედვით, იმისათვის, რომ მოვალე საზოგადოების მიმართ გაიხსნას ვალაუვალობის პირველადი

წარმოება, აუცილებელია მოვალე საზოგადოების არსებითი ინტერესების ადგილის მდებარეობის განსაზღვრა, რომელიც ხშირად არც თუ ისე მარტივ ამოცანას წარმოადგენს.

მნიშვნელოვანია, რომ ევროპული ვალაუვალობის რეგულაცია წარმოადგენს ქართული ვალაუვალობის კანონმდებლობის საორიენტაციო სამართლებრივ ნორმათა ერთობლიობას, ვინაიდან საქართველომ, როგორც სახელმწიფომ, ევროკავშირთან მიღწეული ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში, აიღო გარკვეული ვალდებულებები. ერთ-ერთი ასეთი ვალდებულება ქართულ სამართლებრივ სივრცეში არსებული ნორმების ევროკავშირის ნორმებთან ჰარმონიზებაა. შესაბამისად, საქართველოში შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი ვალაუვალობის კანონის განახლებული რედაქციით ჩამოყალიბების მიზნით და გარკვეული პერიოდის განმავლობაში აწარმოებდა კანონპროექტზე მუშაობას, რომლის შედეგად, საბოლოოდ 2021 წლის აპრილიდან ძალაში შევიდა ვალაუვალობის განახლებული საქართველოს კანონი - „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“.

ხაზგასმით უნდა აღვნიშნო, რომ კვლევის ეტაპზე მოქმედებდა კვლავ „გადახდისუნარიობის შესახებ“ საქართველოს კანონი და შესაბამისად, თითოეული დაშვება თუ შედარებითი ანალიზი თემაზე მუშაობის პროცესში გაკეთებულია იმ დროს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად და განახლებული კანონის დაშვებების გათვალისწინებით. წინამდებარე ანალიზიც წარმოადგენს იმ თეორიულ დაშვებას, რომელიც კვლევის პროცესში გამოვყავი და გარკვეულ მიმართულებებზე გავამახვილე ყურადღება, მათ შორის იმ ფუნდამენტურ სიახლეზე, რომელიც გვხვდება ვალაუვალობის განახლებულ კანონშიც - „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ, კერძოდ:

„გადახდისუნარობის შესახებ საქართველოს 2007 წლის კანონი“ არ იცნობდა მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილს“, თუმცა გადახდისუნარობის სამართლებრივი ნორმები განახლდა და წარმოჩინდა კიდევ. ხშირია შემთხვევა, როდესაც უცხო ენიდან თარგმნილი ტექსტები პირდაპირ თარგმანს განიცდიან, რაც გარკვეულწილად წარმოშობს ისეთ ფაქტობრივ გარემოებას, რომ არათუ არ იკითხება ქართულ თარგმანში კონკრეტული სამართლებრივი ნორმის მიმღები ქვეყნის კანონმდებლის ნება, არამედ სცდება კონკრეტული ტექსტის აღქმა სამართლებრივ სივრცეს. სამართალი არ წარმოადგენს მათემატიკასავით ზუსტ მეცნიერებას და ჩვენც ვცდილობთ, ვიპოვოთ მაქსიმალურად სწორი და ზუსტი შესატყვისი თითოეული სამართლებრივი ნორმისა, თუ იმ შინაარსისა, რაც ამათუიმ ნორმას უდევს საფუძვლად.

აქედან გამომდინარე, არ გამოვიციხე, რომ ევროპული რეგულაციის ფუნდამენტური საკითხი - ადგილი, სადაც მოვალე საზოგადოება ახორციელებს საკუთარ ეკონომიკურ აქტივობას - „Debtor’s Center of Main Interest“ (COMI) - ქართულ ენაში გადმოთარგმნილი ყოფილიყო პირდაპირ, როგორც მოვალე საზოგადოების „მთავარი ინტერესების ცენტრი“. არსებულ საკითხი დეტალურად გავაანალიზე ჩემს სტატიაში - „არსებითი ინტერესების ადგილის ცნება ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის მიხედვით“.

შესაძლებელია, რომ ერთი შეხედვით არსებულმა ჩანაწერმა არ გამოიწვიოს მკითხველის გაღიზიანება, იმ მარტივი მიზეზის გამო, რომ კონკრეტული ჩანაწერი იქნება ახალი, შესაბამისად, არგუმენტი იქნება ვალაუვალობის ევროპულ რეგულაციაში არსებული ჩანაწერი, თუმცა მნიშვნელოვანია ნება კანონმდებლისა, რომელმაც კონკრეტული ნორმის შინაარსის მოფიქრებისას მას ჰქონდა.

ქართულ კანონმდებლობაში თითქმის არ მახსენდება სამართლებრივი ნორმის არც შინაარსობრივი და არც შემდგომში სამართლებრივი ნორმის

განმარტებითი ტექსტი, სადაც შევხვდებით სიტყვა „ცენტრს“. სამაგიეროდ, ქართული კანონმდებლობა კარგად იცნობს სიტყვა „ადგილს“. ასევე კარგად იცნობს სიტყვა „არსებითს“ (არსებითი განხილვა, არსებითი მტკიცებულებები და ა.შ.). ამიტომ, არ იქნებოდა ურიგო, მაშინ როდესაც, ქართული ვალაუვალობის სამართლებრივი სივრცე დადგა იმ მოცემულობის წინაშე, რომ უზრუნველყო ვალაუვალობის ქართული ნორმების განახლება, ევროკავშირის ვალაუვალობის რეგულაციის საფუძველზე, მოვალე საზოგადოების ინგლისური ტერმინი - „center of main interesets (COMI) ქართულ სივრცეში დამკვიდრებული ყოფილიყო, როგორც „არსებითი ინტერესების ადგილი“. ყველაფერთან ერთად, ქართული ენის სიმდიდრე ხომ გვაძლევს საშუალებას, საკუთარი სათქმელი გადმოვცეთ ზედმიწევნით ზუსტად. როგორც ბატონი მინდია უგრეხელიძე იტყოდა - კარგი იურისტი ვალდებულია საკუთარი სათქმელი გადმოსცეს სნაიპერული სიზუსტით და პატივი სცეს მკითხველსა და მსმენელს.

ვალაუვალობის წარმოების დაწყების თვალსაზრისით განსხვავებულ მოწესრიგებას გვთავაზობს „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონი. ამ კანონის მე - 4 მუხლის მიხედვით, სასამართლო გადახდისუუნარობის საქმეს განიხილავს მოვალე საზოგადოების იურიდიული მისამართის მიხედვით, ხოლო საქართველოში მოვალის იურიდიული მისამართის არარსებობის შემთხვევაში, მოვალე საზოგადოების „მთავარი ინტერესების ცენტრის“ მიხედვით. ბუნებრივია, რომ სასამართლო განსჯადობის მსგავსი მოწესრიგება განპირობებულია იმით, რომ ქართული კანონმდებლობის საფუძველზე რეგისტრირებული იურიდიული პირების მიმართ სამართალწარმოება მიმდინარეობს მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართის მიხედვით და ამასთან, განახლებულმა კანონმა ევროპული რეგულაციით გათვალისწინებული ადგილსამყოფელიც

შემოგვთავაზა, მათ შორის საქართველოში არარეგისტრირებული მოვალე საზოგადოებებისთვისაც.

თავი II. „არსებითი ინტერესების ადგილის მიგრაცია“ (ქვეთავები:

2.1. საზოგადოებათა მიგრაცია. 2.2. ფორუმ შოპინგის რეგულირება ევროკავშირის განახლებული რეგულაციების მიხედვით. 2.3. მიგრაცია პირადი ინტერესების საფუძველით. 2.4. მოცდის პერიოდი. 2.5. კრედიტორების დაცვა მიგრაციის დროს.

„მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე - 57 პრიმა მუხლი ითვალისწინებს უცხო ქვეყნის საწარმოს რეგისტრაციის საქართველოში გადმოტანას (რედომიცილება) საქმიანობის უწყვეტობის დაურღვევლად. ამავე მუხლის მე - 3 პუნქტის მიხედვით, ასევე შესაძლებელია საქართველოში რეგისტრირებული საწარმოს უცხო ქვეყანაში რეგისტრაცია საწარმოს საქმიანობის უწყვეტობის დაურღვევლად კონკრეტული პირობების გათვალისწინებით. აღნიშნული ჩანაწერების მიხედვით, ქართული სამართლებრივი სივრცე იძლევა თეორიულ შესაძლებლობას, კონკრეტულმა მეწარმე სუბიექტმა განახორციელოს საკუთარი რეგისტრირებული მისამართის შესაბამისად ეკონომიკური საქმიანობის გადატანა უცხო ქვეყანაში ან პირიქით, უცხო ქვეყნიდან საქართველოში გადმოტანა. მსჯელობის საგანია, თუ რამდენად ხორციელდება არსებული ჩანაწერების პრაქტიკაში ადაპტირება, თუმცა, ცალსახაა, რომ მსგავსი ჩანაწერების არსებობა ქართულ საკანონმდებლო სივრცეს მხოლოდ და მხოლოდ წაადგება და მეწარმე სუბიექტებს მისცემს მოქნილობისა და სამეწარმეო საქმიანობის პროცესში წარმოშობილ ურთიერთობებში ლავირების საშუალებას.

მიუხედავად იმისა, რომ „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი იძლევა მეწარმე სუბიექტების რეგისტრირებული მისამართის სხვა ქვეყანაში გადატანის ან სხვა ქვეყნიდან საქართველოში რეგისტრირებული მისამართის გადმოტანის შესაძლებლობას, რაოდენ გასაკვირიც არ უნდა იყოს, მსგავს შესაძლებლობას თეორიული დაშვების დონეზეც არ განიხილავს 2007 წლის „გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონი და არც „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონი. არადა საინტერესოა, იმ ფონზე, როდესაც მეწარმე სუბიექტებს აქვთ რეგისტრირებული მისამართისა და ეკონომიკური საქმიანობის სხვა ქვეყანაში გადატანის ან საქართველოში გადმოტანის თეორიული შესაძლებლობა, რატომ გამორიცხა კანონმდებელმა უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართის ცვლილების შესაძლებლობა საქართველოში გადახდისუუნარობის დაწყების მიზნით.

ფაქტიურად, ერთი მხრივ, მეწარმე სუბიექტების წახალისება ხდება იმ საფუძვლით, რომ საკანონმდებლო სივრცე იძლევა მოქნილობას, იმდენად რამდენადაც, მეწარმე სუბიექტებს ნებისმიერ დროს, კონკრეტული სამართლებრივი საფუძვლით შეუძლიათ ერთი ქვეყნიდან საქართველოში გადმოიტანონ თავიანთი ეკონომიკური საქმიანობა, თანაც ისე, რომ არ დაირღვას მათი ეკონომიკური საქმიანობის უწყვეტობა, ხოლო მეორე მხრივ, ობიექტურ არგუმენტებს მოკლებულია ის ფაქტი, რომ სამეწარმეო სამართლის მომიჯნავე ისეთ დარგში, როგორც გადახდისუუნარობის სამართალი, არაფერია თქმული მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართის ცვლილების შესაძლებლობასთან დაკავშირებით.

როდესაც ჩვენი მიზანი ვალაუვალობის დარგობრივი განვითარება და მისი, როგორც სამართლის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი დარგის ყოველდღიური პროგრესია, კარგი იქნება თუ ქართული ვალაუვალობის

სამართალი უცხო ქვეყნის მეწარმე სუბიექტებს მისცემს საქართველოში მიგრაციის შესაძლებლობას ვალაუვალობის დაწყების მიზნით. აღნიშნული დაშვება ასევე შესაძლებლობას მისცემს რეგიონში მოქმედ იურიდიულ პირებს, საქართველო განიხილონ ვალაუვალობის წარმოების ადგილად და შესაბამისად, მას შემდეგ რაც მოხდება მათი რეგისტრირებული მისამართისა და ეკონომიკური საქმიანობის გადმოტანა საქართველოში, ვალაუვალობის წარმოება მოვალე საზოგადოებების მიმართ დაიწყება მათი „მთავარი ინტერესების ადგილის“ მიხედვით. მნიშვნელოვანია, რომ ეს უკანასკნელი უკვე ცნობილია ქართული ვალაუვალობის სამართლისთვის და შესაბამისად არსებობს საფუძველი კონკრეტული იდეის სიღრმისეული კვლევისა და პრაქტიკაში ადაპტირების მიზნებისთვის. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ევროკავშირში 2000 წლიდან მეწარმე სუბიექტებს ჰქონდა აღნიშნული უფლების გამოყენების საშუალება და ერთი ქვეყნიდან მეორე ქვეყანაში თავიანთი „არსებითი ინტერესების ადგილის“ გადატანის შესაძლებლობა ვალაუვალობის წარმოების დაწყების მიზნით.

წლების განმავლობაში აღნიშნული გარემოება იმდენად აქტუალური გახდა, რომ ევროკავშირში შეიქმნა საჭიროება არსებული პროცესის მარეგულირებელი ნორმების ჩამოყალიბების, პროცესის მონიტორინგისა და კონტროლისა. სწორედ ამის შემდგომ შეიქმნა განახლებული რეგულაციით გათვალისწინებული პრევენციული ნორმები, რომლებმაც მეწარმე სუბიექტებს მოცდის პერიოდი დაუწესა. შედეგად, ევროკავშირში ვალაუვალობა როგორც დარგი, ჩამოყალიბდა სრულყოფილი სამართლებრივი ნორმებითა და მრავალი პრაქტიკული მაგალითით, რაც საწინდარია დარგობრივი განვითარებისა. შესაბამისად, თუ საქართველოში იარსებებს შესაძლებლობა (თუნდაც საწყის ეტაპზე), უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული იურიდიული პირების საქმიანობის გადმოტანის, შემდგომში ვალაუვალობის წარმოების დაწყების მიზნით,

აღნიშნული უზრუნველყოფდა დარგის წახალისებას, განვითარებას, მიმზიდველობასა და დანიშნულების ამაღლებას საქართველოში.

ბუნებრივია, დღევანდელი ვალაუვალობის ქართული სამართლებრივი სივრცისთვის, შესაძლებელია არ იყოს გამოსადეგი კონკრეტული ჩანაწერის არსებობა, ვინაიდან არ არის პრაქტიკული ნაბიჯების გადადგმის პრაქტიკული შესაძლებლობა. თუმცა, ობიექტურობისთვის უნდა აღინიშნოს, რომ მეწარმე სუბიექტების რეგისტრირებული მისამართის ცვლილებაც არ ხორციელდება ხშირად, არ აქვს მნიშვნელობა საქართველოდან საზღვარგარეთ, თუ პირიქით. ფაქტია, რომ „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონში არსებული ჩანაწერი მეწარმე სუბიექტების რედომიცილების შესახებ, ბევრად უფრო თეორიული ჩანაწერია, ვიდრე პრაქტიკული. ყოველ შემთხვევაში სამეწარმეო საქმიანობის პრაქტიკა ამას გვიქადის.

აქედან გამომდინარე, იმ შემთხვევაში თუ გადახდისუუნარობის სამართალსაც დავუმატებთ მეწარმე სუბიექტების რეგისტრირებული მისამართის ცვლილების შესაძლებლობას, ერთი ნაბიჯით წინ ვიქნებით ვალაუვალობის, როგორც სამართლის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი, თუმცა დღემდე განვითარებად საფეხურზე მყოფი დარგის განვითარების გზაზე.

განსხვავებით ქართული საკანონმდებლო სივრცისა, ევროკავშირმა გაითვალისწინა ის თეორიული შესაძლებლობა, რომ თუ მეწარმე სუბიექტებს აქვთ რეგისტრირებული მისამართისა და ეკონომიკური აქტივობის რედომიცილების შესაძლებლობა, შესაძლებელია აღნიშნულ ღონისძიებას მიმართონ სხვა ქვეყანაში სწორედ გადახდისუუნარობის დაწყების მიზნების შესაბამისად, მიმღები ქვეყნის შედარებით ჰარმონიული სამართლებრივი სივრციდან გამომდინარე. მეწარმე სუბიექტებს აღნიშნული შეუზღუდავი უფლება ვალაუვალობის განახლებული რეგულაციის მიღებამდე ჰქონდათ, ვინაიდან ახალმა რეგულაციამ ე.წ მოცდის პერიოდი დააწესა. მეწარმე სუბიექტების მიზანმიმართულმა მიგრაციამ უზრუნველყო

გადახდისუუნარობის დარგობრივი განვითარება, ხოლო მრავალი წლის გასვლის შემდგომ, მას შემდეგ რაც გადახდისუუნარობის ევროპული პრაქტიკა დაიხვეწა და განვითარდა, ევროკავშირის მიერ შემოღებულ იქნა პრევენციული ზომები, რომლითაც შეძლებისდაგვარად დააბალანსეს მეწარმე სუბიექტების მიგრაციასთან დაკავშირებული საკითხები.

ვალაუვალობის ევროპულ რეგულაციაში მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართის ცვლილება (რედომიცილება), ცნობილია, როგორც მეწარმე სუბიექტის „არსებითი ინტერესების ადგილის“ მიგრაცია, ანუ ფორუმ შოპინგი. არსებული ნაშრომი წარმოაჩენს ევროკავშირში მეწარმე სუბიექტის მიგრაციასთან დაკავშირებულ პრობლემურ საკითხებს და შესაბამისად, იმ შემთხვევაში, თუ ქართული სამართლებრივი სივრცე, ოდესმე მოინდომებს, მეწარმე სუბიექტის რედომიცილების შესაძლებლობის გათვალისწინებას, ნაშრომი დაეხმარება კანონმდებელს, კონკრეტული სამართლებრივი ნორმების შინაარსის განსაზღვრასა და შემდგომში, ქართულ სამართლებრივ სივრცეში, ქართული რეალობის შესატყვისი სამართლებრივი ნორმების სწორი ფორმით ჩამოყალიბებაში.

მეწარმე სუბიექტების ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში რედომიცილების/მიგრაციის საკითხი, ძალზედ აქტუალურია ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოებისთვის. აღნიშნული გამომდინარეობს იქიდან, რომ ვალაუვალი მეწარმე სუბიექტები, ცდილობენ მონახონ ისეთი სამართლებრივი სივრცე, სადაც ვალაუვალობის პროცესის დაწყების შემთხვევაში, უფრო მეტ სარგებელს ნახავენ. ვალაუვალობის 2000 წლის რეგულაცია, ითვალისწინებდა მეწარმე სუბიექტის მიგრაციასთან დაკავშირებულ საკითხებს, თუმცა ევროპული პრაქტიკა ხშირად აჩვენებდა იმას, რომ ყველა შემთხვევის წინასწარ განსაზღვრა შეუძლებელი იყო და კონკრეტული სამართლებრივი მდგომარეობის ინდივიდუალური ინტერპრეტაციების შედეგად, ვითარდებოდა სამართლებრივი სივრცეც.

მართალია, რომ საზოგადოებების მიგრაცია თეორიულად განიხილება, როგორც ერთი მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართის ცვლილება და მისი გადატანა საქმიანობის უწყვეტად სხვა სახელმწიფოში, თუმცა, ვინაიდან ევროკავშირში მეწარმე სუბიექტის რეგისტრირებული მისამართი, უცილობლად არ ნიშნავს მეწარმე სუბიექტის ეკონომიკური საქმიანობის ადგილს (ეს უკანასკნელი დამოკიდებულია „არსებით ინტერესების ადგილზე“), ვალაუვალობის დაწყების მიზნით საზოგადოებათა რედომიცილების პროცესში, ბევრი გაუთვალისწინებელი ელემენტი შეიმჩნეოდა, როგორცაა, თუნდაც სწორი სამართლებრივი ნორმების გამოყენება და შესაბამისობა მიმდინარე პროცესთან.

საზოგადოებათა მიგრაციის პრობლემის ერთ-ერთი ძირითადი არსიც, სწორედ სამართლებრივი ნორმების შესაბამისობაა ვალაუვალობის პროცესთან. ვალაუვალობის 2000 წლის რეგულაციის მე - 4 ჩანართის მიხედვით, ფორუმ შოპინგი ეს არის „მოვალე საზოგადოების მიერ ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში ეკონომიკური აქტივობის გადატანა უფრო მეტი სარგებლის მიღების მიზნით“.

ამავე რეგულაციის მიხედვით, კონკრეტული სამართლებრივი ნორმების შესაბამისობა უნდა მოხდეს იმ ქვეყნის ნორმების მიხედვით, სადაც მეწარმე სუბიექტი ფლობს „არსებითი ინტერესების ადგილს“. შეიძლება ითქვას, რომ წარმატებული და ნაყოფიერი ფორუმ შოპინგი სახეზეა მაშინ, როდესაც მოვალე სუბიექტს აქვს შესაძლებლობა საკუთარი „არსებითი ინტერესების ადგილი“ გადაიტანოს ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში. იმ შემთხვევაში, თუ მეწარმე სუბიექტი, კანონმდებლობის სრული დაცვით უზრუნველყოფს საკუთარი ეკონომიკური საქმიანობის, ესე იგი „არსებითი ინტერესების ადგილის“ გადატანას ევროკავშირის წევრ სხვა სახელმწიფოში, აღნიშნული სუბიექტის „არსებითი ინტერესების ადგილი“ იქნება მიმღებ სახელმწიფოში.

ევროკავშირის პრაქტიკული მაგალითები ცხადყოფს, რომ როდესაც მოვალე საზოგადოება დგას იმ დილემის წინაშე, თუ ევროკავშირის წევრ რომელ სახელმწიფოში უნდა გადაიტანოს საკუთარი „არსებითი ინტერესების ადგილი“, მრავალი ფაქტორი ახდენს გავლენას არსებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. ამის მაგალითად, შეგვიძლია წარმოვიდგინოთ შემთხვევა, როდესაც მოვალემ იცის, რომ კრედიტორები ნებისმიერ ვარიანტში სადავოდ გახდიან მის რომელიმე ქმედებას და მოვალე აირჩევს იმ ქვეყანაში მიგრაციას, სადაც სასამართლო პროცედურებს უფრო მეტი დრო სჭირდება. ესე იგი მოვალეს შეუძლია ხელოვნურად გააჭიანუროს ვალაუვალობის წარმოების ეტაპები, რა თქმა უნდა, იმ შემთხვევაში თუ მას იგი სჭირდება.

მნიშვნელოვანია, რომ იმ ფონზე, როდესაც ევროკავშირის 2000 წლის რეგულაცია იძლეოდა მოვალე საზოგადოების მიერ „არსებითი ინტერესების ადგილის“ ევროკავშირის წევრ სხვა სახელმწიფოში გადატანის შესაძლებლობას, რთული იყო განსაზღვრა, ვალაუვალობის წარმოების დაწყების სურვილი მოვალე საზოგადოების მიერ ხომ არ ემსახურებოდა, მხოლოდ ამავე საზოგადოების მიერ მეტი სარგებლის მიღებას შემდგომი პროცესებიდან. სწორედ აღნიშნული და მსგავსი თეორიული დაშვებები გახდა საფუძველი იმისა, რომ განახლებულ რეგულაციაში ევროპელმა კანონმდებლებმა გაითვალისწინეს „არსებითი ინტერესების ადგილის“ მიგრაციის პრევენციული ღონისძიებებიც.

თავი III. ვალაუვალობის მეორადი წარმოება (ქვეთავები: 3.1. განაცხადი მეორადი წარმოების მიზნით. 3.2. ვალაუვალობის მეორადი წარმოება საქართველოში)

რას ნიშნავს მეორადი წარმოების დაწყება - ვალაუვალობის 2000 წლის ევროპული რეგულაციის 27 -ე და ვალაუვალობის ევროპული 2015 წლის რეგულაციის 34 - ე მუხლების მიხედვით, როდესაც მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილი“ მდებარეობს ევროკავშირის წევრ ერთ სახელმწიფოში, ევროკავშირის წევრ სხვა ქვეყნის სასამართლოს, უფლება აქვს დაიწყოს ვალაუვალობის წარმოება მოვალე საზოგადოების მიმართ, იმ შემთხვევაში, თუ მოვალე საზოგადოება ამავე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ფლობს გარკვეულ ორგანიზაციულ წარმონაქმნს.

ორგანიზაციულ წარმონაქმნის მნიშვნელობა განსაზღვრულია ვალაუვალობის ევროპულ რეგულაციაში, რომლის თანახმად, ნებისმიერი ადგილი, სადაც მოვალე საზოგადოება ფლობს გარკვეულ აქტივს, რომლის საშუალებით ეწევა ადგილობრივ ეკონომიკურ საქმიანობას და აღნიშნულს აქვს მინიმუმი ორგანიზაციული სტრუქტურა, მინიმუმი საქმიანობის სტაბილურობა - აღქმულია, როგორც ორგანიზაციული წარმონაქმნი (მაგ: ფაბრიკა - ქარხნები). შესაბამისად, ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის თანახმად, მეორადი წარმოების მიზნებისთვის მხოლოდ საბანკო ანგარიშები და მოძრავი ნივთები არ არის საკმარისი.

მნიშვნელოვანია, რომ ვალაუვალობის მეორადი წარმოება შემოფარგლულია იმ ორგანიზაციული წარმონაქმნით, რომელსაც მოვალე საზოგადოება ფლობს ევროკავშირის წევრ სხვა სახელმწიფოში და აღნიშნულის საშუალებით ეწევა ადგილობრივ ეკონომიკურ საქმიანობას. თუმცა, რამდენად სწორია მსჯელობა, თუ ვიტყვით, რომ ორგანიზაციული წარმონაქმნი თავის არსში მოიცავს ქონებას ან პირიქით? და თუ არსებულ ლოგიკას სამართლებრივ არგუმენტებს მივაშველებთ, შესაძლოა გავაბათილოთ ზემოაღნიშნული და

ვთქვით, რომ მოვალე საზოგადოების საბანკო ანგარიშები შესაძლოა საკმარი იყოს ვალაუვალობის მეორადი წარმოების მიზნებისთვის. აღნიშნულ საკითხზე მსჯელობა შეიძლება ითქვას, რომ დღემდე მიმდინარეობს ევროკავშირში.

სწორედ მსგავსი დაშვებების არსებობის პრევენციის მიზნებიდან გამომდინარე, ვალაუვალობის ევროპული რეგულაცია შეიცავს დათქმას უშუალოდ ქონებასთან დაკავშირებით. ვალაუვალობის ევროპული რეგულაცია, ქონების განმარტებით შეეცადა გაემიჯნა ერთმანეთისგან ორგანიზაციული წარმონაქმნისა და ქონების ურთიერთდამოკიდებულება. რამდენად კარგად გამოუვიდა ეს, სხვა საკითხია, თუმცა ცალსახაა, რომ მათი ურთიერთდამოკიდებულების გამიჯვნის საჭიროება, გამოიწვია ვალაუვალობის მეორადი წარმოების ეტაპზე არსებულმა ხარვეზებმა.

აღნიშნულ საკითხს მარტივი სამართლებრივი ამოსავალი წერტილი აქვს, რომელსაც იცნობს ქართული სამართლებრივი სივრცეც. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 147 - ე მუხლის მიხედვით: ქონებაში მოიაზრება „ყველა ნივთი და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომელთა ფლობა, სარგებლობა და განკარგვა შეუძლიათ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს და რომლის შეძენაც შეიძლება შეუზღუდავად, თუკი ეს აკრძალული არ არის კანონით ან არ ეწინააღმდეგება ზნეობრივ ნორმებს“.

შესაბამისად, ბუნებრივია, რომ როდესაც მოვალე საზოგადოების კრედიტორი მიმართავდა ვალაუვალობის მეორადი წარმოების მიზნით, ევროკავშირის წევრ იმ სახელმწიფოს, სადაც მოვალე საზოგადოების გარკვეული ქონება მდებარეობდა, დღის წესრიგში დადგებოდა მტკიცების ტვირთი - რამდენად იყო არსებული ქონება ორგანიზაციული წარმონაქმნი, ან რამდენად გააჩნდა მას ორგანიზაციული სტრუქტურის თუნდაც მცირედი.

ერთი შეხედვით ეს ნაკლებად აქტუალური საკითხი არცთუ ისე უმნიშვნელოა, ვინაიდან, სწორედ იმაზეა დამოკიდებული ვალაუვალობის

მეორადი წარმოების დაწყება, ფლობს თუ არა მოვალე საზოგადოება ქონებას, რომელსაც აქვს ორგანიზაციული წარმონაქმნი. მოგეხსენებათ, რომ ევროპული რეგულაციის თანახმად, ქონება მოიცავს რეგისტრირებულ აქტივსაც, ეს უკანასკნელი კი შესაძლოა იყოს მინიმუმი ორგანიზაციული სტრუქტურის მქონე, რომელიც ოპერირებს რეგულარულად.

დასკვნა

აღსანიშნავია, რომ არსებულ ნაშრომზე მუშაობის პროცესში, გამოიკვეთა და წარმოჩინდა ევროპული ვალაუვალობის სამართლის ის პრაქტიკული დანიშნულების პრობლემური საკითხები, რომელთა სიღრმისეული კვლევა და ანალიზი არსებითად მნიშვნელოვანი იყო. ვალაუვალობის ევროპული სამართალი ვალაუვალობის ევროპულ რეგულაციებთან ერთად 2000 წლიდან იწყებს განვითარებას, თუმცა მიუხედავად იმისა, რომ ევროკავშირის სივრცეში შემავალი წევრი სახელმწიფოები (განსაკუთრებით დასავლეთ ევროპა) ჩვენზე ბევრად განვითარებულ სახელმწიფოებს წარმოადგენენ, აღმოჩნდა, რომ ვალაუვალობის, როგორც სამართლის ერთ-ერთი ფუნდამენტურად მნიშვნელოვანი დარგის წინაშე, თითქმის უძლურები იყვნენ მრავალი წლის მანძილზე და საბოლოოდ, ვალაუვალობის განახლებული რეგულაცია 2015 წელს შეიმუშავეს, რომელიც ძალაში 2017 წლის ივნისიდან შევიდა.

აღნიშნული მოსაზრება დასტურდება იმით, რომ კვლევის ძირითადი ნაწილი ეყრდნობა ევროპული ვალაუვალობის სამართლის იმ ამოსავალ წერტილებს, რომლებიც გახლავთ ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის საწყისები და უნდა აღინიშნოს, რომ სწორედ არსებულ საწყისებში გახლდათ მკაფიო ხარვეზები, რომლებმაც ერთის მხრივ, განაპირობა ევროპული მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ, ვალაუვალობასთან დაკავშირებული

აურაცხელი კაზუსების განხილვა, ხოლო მეორეს მხრივ, ხელი შეუწყო, ვალაუვალობის, როგორც დარგის ხარისხიან და ნაყოფიერ განვითარებას.

მნიშვნელოვანია, რომ თემის სათაური შესაძლებელია დასაწყისში გვიქმნის შთაბეჭდილებას, რომ კვლევა ეხება ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის მხოლოდ თეორიული დაშვებების ანალიზს და კვლევა უფრო თეორიული მნიშვნელობისაა, ვიდრე პრაქტიკული დანიშნულების. თუმცა ცალსახად, კვლევის ეტაპზე წარმოჩენილია ევროპული ვალაუვალობის სამართლის ის პრაქტიკული პრობლემები, რომელთა წინაშეც დიდი ხანია დგას ევროპული ვალაუვალობის სამართლებრივი პრაქტიკა.

უნდა აღინიშნოს, რომ კვლევის ეტაპზე წარმოდგენილი და იდენტიფიცირებულია ვალაუვალობის სამართლის ის პრობლემური საკითხები, რომელთა ქართულ სამართლებრივ ნორმებთან შესაბამისობის მცდელობა უკვე დაწყებულია, ხოლო სხვა პრობლემურ საკითხებთან დაკავშირებით, იმედს ვიტოვებ, რომ შემდგომ დაგვარად დროულ ადაპტირებას მოვახდენთ ქართულ ვალაუვალობის სამართალში. მოგეხსენებათ, რომ ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ხელმოწერის შემდგომ, საქართველო, როგორც სახელმწიფო, ვალდებულია უზრუნველყოს თავისი სამართლებრივი ნორმების ევროკავშირის სამართლებრივ ნორმებთან შემდგომ დაგვარად ჰარმონიზება. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია მეტი სამართლებრივი მექანიზმის შექმნა ვალაუვალობის სამართლის არა საკუთრივ სახელმწიფოს, არამედ რეგიონის დონეზე განვითარების მიზნით.

ხაზგასმით მინდა აღვნიშნო, რომ ევროპული ვალაუვალობის სამართლის პრობლემები, რომელთა იდენტიფიცირებაც მოხდა თემაზე მუშაობის პროცესში, პირდაპირ შეგვიძლია დავუკავშიროთ ქართულ ვალაუვალობის სამართალს. მეტიც, შეიძლება ითქვას, რომ ვალაუვალობის სამართალი თითქმის არ იცნობს აღნიშნულ საკითხებს, თუმცა უკვე გვაქვს

საფუძველი იმისა, რომ კვლევაში წარმოჩენილი საკითხების ქართულ სამართლებრივ სივრცეში ადაპტირებაზე ვიფიქროთ.

არსებული ამბიცია გამყარებულია კვლევაში არგუმენტირებული დაშვებებითა და იმ საფუძველით, რომ კვლევის ნაწილში წარმოდგენილ პრობლემურ საკითხებს სანახევროდ ან ირიბად მოიცავს, როგორც „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონი, ასევე, ამჟამად უკვე გაუქმებული, თუმცა, 2007 წლიდან 2021 წლის აპრილამდე მოქმედი „გადახდისუნარობის შესახებ“ საქართველოს კანონი.

მოგეხსენებათ, რომ ქართული სამართლებრივი სივრცე მეწარმე სუბიექტებს აძლევს რეგისტრირებული მისამართის ცვლილების, ანუ რედომიცილების შესაძლებლობას, ხოლო კვლევის ნაწილში ერთ-ერთ პრობლემად წარმოდგენილია მეწარმე სუბიექტების მიგრაცია არა სამეწარმეო საქმიანობის გაგრძელების, არამედ ვალაუვალობის წარმოების მიზნით. ასევე მოგეხსენებათ ისიც, რომ ვალაუვალობის 2020 წლის განახლებული კანონი იცნობს მეწარმე სუბიექტის „მთავარი ინტერესების ცენტრს“.

აღნიშნული საკითხის ირგვლივ ჯერ კიდევ კვლევის დასაწყისში გამახვილებული ყურადღება, ვინაიდან საქმე ეხება ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის ამოსავალ წერტილს - მოვალე საზოგადოების „არსებით ინტერესების ადგილს“, რომლის ქართული შესატყვისის ჩემული რედაქცია შეთავაზებულ იქნა მკითხველისთვის. შესაბამისად, ვალაუვალობის ქართული სამართალი ღია და მოქნილია იმ სიახლეებისთვის, რომელსაც სამართლის განვითარების ყოველდღიურობა განაპირობებს და შეუძლია, რომ ნებისმიერ გამოწვევას სათანადო საფუძვლებით დახვდეს, რაც დასტურდება „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონის 2020 წლის 25 სექტემბრის რედაქციით.

გარდა იმისა, რომ კვლევის უმთავრესი მიზანი ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციების თავისებურებების სიღრმისეული კვლევა

გახლდათ, პრობლემების იდენტიფიცირება და შემდგომში, ვალაუვალობის ქართულ სამართალში გათვალისწინებისა და მათი ადაპტირების შესაძლებლობის ანალიზი ასევე მნიშვნელოვან ნიშნულს წარმოადგენდა. შესაბამისად, უნდა აღინიშნოს, რომ მას შემდგომ რაც წარმოჩინდა ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციით გათვალისწინებული პრობლემური საკითხები, ასევე შესაძლებელია ქართულ სივრცეში მათი ადაპტირებისა და დარგობრივი განვითარების მიზნით, გარკვეული სამართლებრივი ღონისძიებების განხორციელება, მათ შორის:

კარგი იქნება თუ „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს 2020 წლის კანონში მოვალე საზოგადოების კუთვნილი ადგილის განსაზღვრება, საიდანაც იგი რეგულარულად ახორციელებს ეკონომიკურ საქმიანობას და აღნიშნული ადგილი აღიარებულია მესამე პირების მიერ - ჩამოყალიბდება, როგორც მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილი“, ნაცვლად „მთავარი ინტერესების ცენტრისა“. აღნიშნული ცვლილება გზას გაუხსნის უცხო ენიდან გადმოქართულებული ტერმინების სწორი ქართული შესატყვისის მოძებნის საჭიროებებს, ვინაიდან მნიშვნელოვანია, რომ სამართლებრივი ნორმის შინაარსი და მისი ქართული შესატყვისი ერთმანეთთან შესაბამისობაში იქნას მოყვანილი. სამართლებრივი ნორმის შინაარსი და ის ნება, რომელიც კანონმდებელმა მასში ჩადო, ამოსავალი წერტილია ნორმის ინტერპრეტაციისას, ეს უკანასკნელი კი, როგორც კანონშემოქმედებითი, ასევე პრაქტიკული წარმოების პროცესის აუცილებელი კომპონენტია. წარმოდგენილმა კვლევამ ცხადყო, რომ მოვალე საზოგადოების „არსებითი ინტერესების ადგილის“ სწორი განმარტება და შემდგომში მისი სწორი მოკვლევა ფუნდამენტურად მნიშვნელოვანია, შესაბამისად, იმ შემთხვევაში, თუ მეტად წარმოჩინდება ზემოაღნიშნული ტერმინის დანიშნულება,

შესაძლებელია ხელი შეუწყოს ქართული ვალაუვალობის სამომავლო დარგობრივი განვითარების პროცესს.

ასევე კარგი იქნება, თუ „რეაბილიტაციისა და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს 2020 წლის კანონით დარეგულირდება საქართველოში არარეგისტრირებული მეწარმე სუბიექტების რედომიცილება საქართველოში ვალაუვალობის წარმოების დაწყების მიზნით. ამავე კანონის 117-ე მუხლის მიხედვით, „საქართველოს სასამართლოს იურისდიქციის განსაზღვრის მიზნებისთვის, არარეგისტრირებული საწარმო რეგისტრირებულად მიიჩნევა, თუ მისი მთავარი ინტერესების ცენტრი საქართველოშია ან ის ფლობს ქონებას საქართველოში. არარეგისტრირებული საწარმოს გაკოტრების მიზნებისთვის, აღნიშნული საწარმოს საქმიანობის ძირითადი ადგილი ან ქონების მისამართი ამ საწარმოს რეგისტრირებულ მისამართად მიიჩნევა“. შესაბამისად, პირველადი საშუალება უცხოური საწარმოების საქართველოში გაკოტრების შესაძლებლობის შესახებ უკვე მოცემულია. მნიშვნელოვანია, რომ იმ შემთხვევაში, თუ არარეგისტრირებულ საწარმოს საქართველოში მიგრაციის შესაძლებლობა გაკოტრების წარმოების დაწყების მიზნით მიეცემათ, ეს უკანასკნელი გზას გაუხსნის შემდგომი პროცესების დარეგულირების შესაძლებლობას. მაგალითად, შესაძლებელი იქნება, რომ უცხო ქვეყნის საწარმომ უზრუნველყოს არა რეგისტრირებული, არამედ არსებითი ინტერესების ადგილის გადმოტანა საქართველოში შემდგომში, ვალაუვალობის წარმოების დაწყების შესაძლებლობის მიზნით არსებითი ინტერესების ადგილის შესაბამისად. ამ შემთხვევაში საქართველოში მოვალე საზოგადოების მიმართ დაიწყებოდა ვალაუვალობის არა განცალკევებული წარმოება, არამედ ძირითადი წარმოება, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ პირველ ქვეყანაში საკუთრებაში ექნებოდა ქონება, უკვე იმ ქონების მიხედვით იქნებოდა შესაძლებელი მის მიმართ ვალაუვალობის მეორადი წარმოების დაწყებისა.

რა თქმა უნდა ამ შემთხვევაში კრედიტორთა ინტერესების დაცვის საკითხი ცალკე მსჯელობის საგანია, თუმცა ვალაუვალობის ევროპული პრაქტიკა აჩვენებს, რომ მეწარმე სუბიექტების მიგრაციის უფლება ვალაუვალობის წარმოების დაწყების მიზნით, პირდაპირ კავშირშია ვალაუვალობის დარგობრივი წისვლისა. მნიშვნელოვანია, რომ იმ შემთხვევაში თუ იდეა, მეწარმე სუბიექტის მიგრაციის შესახებ საქართველოში ვალაუვალობის წარმოების დაწყების მიზნით ხორცს შეისხავს, საჭირო იქნება დამატებითი კვლევა, დაგეგმარებისა და სამართლებრივ ნორმებში იმპლემენტაციის მიზნით, იმისათვის რათა შეიქმნას შესაბამისი სამართლებრივი სივრცე, რომელიც უზრუნველყოფს თანმდევი პროცედურული საჭიროებების დაკმაყოფილებას. რა თქმა უნდა, მსგავსად ევროპული სივრცისა, გვერდს ვერ ავუვლით სიახლითა თუ სამართლებრივი რეფორმით გამოწვეულ კრიტიკას, თუნდაც პრაქტიკულად ქოტურ მდგომარეობას, რომელიც ასახვას ჰპოვებს აურაცხელ კაზუსებში, თუმცა ეს უკანასკნელი გახდება დარგობრივი განვითარებისა და ვალაუვალობის აქტუალიზაციის საწინდარი, რომლის დასტურსაც ვალაუვალობის ევროპული სამართლის განვლილი გზა წარმოადგენს.

ინფორმაცია ნაშრომის აპრობაციის შესახებ

**კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტის
საგამოცდო კომისიაში, დაცულ იქნა სამი კოლოქვიუმი და ორი სემინარი**

სამი კოლოქვიუმი (თითოეული არის სადისერტაციო ნაშრომის ნაწილი)

ორი თემატური სემინარი (თითოეული ეძღვნება მომიჯნავე დარგის/ქვედარგის აქტუალურ საკითხს და არ წარმოადგენს სადისერტაციო თემის ნაწილს).

1. საზოგადოებათა ადაპტირება ევროკავშირში
2. საერთაშორისო საინვესტიციო სამართალი (პრაქტიკული მაგალითები)

სადისერტაციო ნაშრომის ძირითადი შინაარსი გამოქვეყნებულია შემდეგ პუბლიკაციებში:

1. „ვალაუვალობის მეორადი წარმოება ევროკავშირში (შედარებითი ანალიზი)“ გამოქვეყნდა ჟურნალ „იურისტ“ N10 - ში, 2021;
2. „არსებითი ინტერესების ადგილის მიგრაცია ევროკავშირში“, გამოქვეყნდა ჟურნალ „თემიდა“ N14 - ში, 2021;
3. „არსებითი ინტერესების ადგილის“ ცნება ვალაუვალობის ევროპული რეგულაციის მიხედვით, გამოქვეყნდა ჟურნალ „იურისტ“ N9 - ში, 2020;

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია

საერთაშორისო კონფერენცია - „მსოფლიო ახალი გამოწვევების წინაშე და თანამედროვე სამართლის ამოცანები“. ორგანიზატორი - გურამ თავართქილაძის სახელობის უნივერსიტეტი, 14.05.2021

Caucasus International University

Faculty of Law

Right of Authorship

Jubo Turashvili

**Insolvency proceeding characters under European Union Insolvency Regulation and
Comparative analysis Under Georgian Legislation**

Abstract Dissertation presented for the degree of Doctor in Law

Tbilisi, 0141, Georgia

2022

Annotation

When I was studying for my second master degree in European and International Business Law In Savoie Mont Blanc University (France, Chambéry) I have started thinking about the presented paper. The reason that has increased my desire for an in depth analysis of Insolvency law was European Insolvency Regulation at first and then European Insolvency Regulation Recast. European Insolvency Regulation represents the main legal document that regulates Insolvency cases since 2000. Despite the fact that EU is a unified and harmonized space for the member states, development of entrepreneurial activities and activity of entrepreneurial entities have breached the harmony of Insolvency Law and therefore, European Insolvency Regulation Recast came into force since 2017 that tries to stabilize the chaotic European Insolvency Law.

Insolvency Law represents the most fundamentally important but unfortunately underdeveloped field of Law to date. From my point of view Insolvency Law is like a separate field of Law that doesn't attract enough attention by the lawyers or beginners. In the case my impression is correct, then the solution is in lawyers or beginners because we have to try to ensure the actualization of the field and proper delivery of the purpose to the people in the field. I assume that such considerations are realized in depth research of this field and Because of the reason that Law is not an exact science, we have to try to progress Insolvency Law like corporate law based on theoretical assumption, objective criticism, reasoning and progressive thinking.

As the result of signing of the Association Agreement between EU and Georgia State, Georgia has undertaken to ensure the harmonization of Georgian Legal norms with European Legislation. Of course Insolvency law is no exception and therefore I have begun to study to the peculiarities of Insolvency Law with the purpose European Insolvency Law would not be unknown for Georgian Law.

It must be noted that during the working period related presented topic, Georgian Insolvency Law was still in force (2007) and then in April, 2021, updated law

of Georgia on “Rehabilitation and Collective Satisfaction of Creditors” came into force. It should be also noted that one of the goals of in depth study of the European Insolvency Regulation was to present fundamentally important issues, identify problems, find/offer solutions and further analyze the possibility of considering and adapting in Georgian law. The purpose of comparative analysis of Georgian law firstly was to analyse both – 1996 and 2007 Georgian Law, but because of law changes, Georgian new insolvency law is also presented in this paper.

The present paper contains three chapters, each of them contains relevant subsections:

Chapter I - Dedicates the origins of the European regulation of indebtedness and defines the basic legal mechanisms – Debtor’s centre of main interest (COMI).

This term is my version translated from English. At the research stage, it was revealed that center of main interest" refers to the place of economic activity of the debtor company, where it regularly carries out its economic activity and is recognized by third parties. At the same time, it should be noted that new insolvency law ("On Rehabilitation and Collective Satisfaction of Creditors") was developed by the relevant working groups for several years and finally entered into force in April 2021. There is direct translation of the presented words from the foreign language.

In the existing document, the above-mentioned English term is translated as "center of main interests". In the research part, I have discussed why the term could be better translated, and on this basis, I have suggested the version I proposed. In the first chapter of the dissertation it can be said that we are talking about the legal values of the European insolvency, which are fundamental issues of European insolvency regulation. This is confirmed by the fact that “Centre of main interest" of the debtor is the first criterion defined by the European Regulation on Debt, according to which the initial production of debt in the EU begins. When an authorized person applies to the competent court of an EU Member State for an initial proceeding of default, the first

thing a judge does is to determine and/or try to pinpoint the exact location of debtor's centre of main interest.

Chapter II - This chapter is devoted to the European insolvency law, which is well known, but still a problematic issue, which is the Migration of the debtor. It is important to note that this issue implies the transfer of its "COMI" from one State to another by the debtor. The existing mechanism was applied by debtor companies when faced with default or expected default and knowing that in the state where their "COMI" were currently present, a relatively rigid approach would be taken towards the debtor community and creditors' interests would be preferred.

Consequently, the debtor sought to find a legal space where it could benefit as much as possible from it as a debtor or a society facing an expected default. In addition to the fact that the migration of the debtors' "substantial interests" is a problematic issue of European debt regulation and could be analyzed in depth, the second chapter also discusses the possibility (thinking of a mechanism) that the Georgian legal space gives us. In particular, the Law of Georgia on Entrepreneurs recognizes the change of the registered address of an entrepreneur (redomicillation). The specific record is similar in content to the criteria that an entrepreneur must meet when migrating from one EU Member State to another. Consequently, if entrepreneurial law allows an entrepreneurial entity to change a registered address to continue its activities at its own discretion, can an in-depth theoretical and practical study of the issue be that the change of registered address is conditioned not to continue an entrepreneurial activity but to terminate it. The fact that this idea has a basis for existence is confirmed by practical examples of EU law. Accordingly, the second chapter provides an opportunity to acquire more relevance of the existing opinion in case of interest, which in turn will contribute to the further development of volatility as a field in the Georgian legal space.

Chapter III - This chapter discusses the secondary insolvency proceedings. It is important to note that the European insolvency regulation recognizes two stages in the

production of insolvency. In order to start the main production of insolvency, the "COMI" of the debtor society is sought and identified. As you know, this is the place of the debtor society from which it carries out its economic activities. As for the secondary production of insolvency the "COMI" of the entrepreneur is not important for him, on the contrary. Secondary insolvency proceedings are initiated by an authorized court in whose territory the debtor company owns certain property. The reasoning presented in the second chapter of the dissertation is also somewhat known for the Georgian insolvency law (separate proceedings), about which a detailed analysis is presented.